

เอกสารนี้ปรับปรุงตามมติที่ประชุมของคณะกรรมการ
ร่างรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๐
เลขที่ประชุม วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

457/3

ความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบ
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

หมวด ๑๒ องค์การอิสระ
(มาตรา ๒๒๙ - มาตรา ๒๓๔)

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ	ความมุ่งหมาย
มาตรา ๒๒๙ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว	กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ตรวจการแผ่นดิน

คำอธิบายประกอบ

เป็นบทบัญญัติที่กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยกำหนดให้มีวาระ ๗ ปี และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์เดียวกับวาระการดำรงตำแหน่งขององค์กรอิสระอื่น^{*} ทั้งนี้ การที่กำหนดระยะเวลาเป็น ๗ ปี นั้น เนื่องจากเป็นผลจากการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้วเห็นว่า ระยะเวลา ๗ ปีเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม ไม่มากหรือน้อยเกินไป และเป็นมาตรฐานเดียวกับทุกองค์กร ซึ่งระยะเวลาดังกล่าวมีความต่อเนื่องสำหรับการปฏิบัติหน้าที่อย่างอิสระและในขณะเดียวกันก็เอื้อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์กร

^{*} บันทึกการประชุม และรายงานการประชุม (ชวเลข) คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑๐๐ วันอังคารที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๙

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ	ความมุ่งหมาย
<p>มาตรา ๒๓๐ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นการละเมิดสิทธิของประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ</p> <p>(๒) แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่ามิได้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น</p> <p>(๓) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ</p> <p>ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (๑) หรือ (๒) โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป</p> <p>ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) หากเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป</p>	<p>ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นกลไกหนึ่งในการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมทั้งจากกฎเกณฑ์ กฎหมาย หรือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ พร้อมทั้งกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว</p>

คำอธิบายประกอบ

(๑) วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติเพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนและภาครัฐให้อยู่ในกรอบของกฎ กติกาที่ตีงมมากกว่าเป็นการตรวจสอบจับผิดหน่วยงานของรัฐ ฉะนั้น เมื่อไปพบปัญหาของประชาชนอันเกี่ยวเนื่องกับกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ทั้งปวง จึงมิใช่พิจารณาแต่เพียงว่าหน่วยงานนั้นได้กระทำถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายหรือไม่ แต่ให้ดูว่ากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ นั้น ออกมาโดยชอบด้วยเหตุผล

หรือสร้างความเดือดร้อนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวมหรือไม่ เพื่อจะได้นำไปสู่การเสนอแนะให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง ดังกล่าวต่อไป

ทั้งนี้ ลักษณะการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินนั้น ไม่ว่าจะมิผู้ร้องเรียนหรือไม่มีผู้ร้องเรียนก็ตาม จะต้องทำงานเชิงรุกในลักษณะถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน ไม่ใช่เป็นการใช้อำนาจสั่งการ จะเห็นว่าทั้งบทบัญญัติตามอนุมาตรา (๑) และ (๒) เป็นเรื่องการบัญญัติให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแนะให้หน่วยงานดำเนินการ โดยมีได้ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเข้าไปดำเนินการจัดการเอง ส่วนบทบัญญัติตามอนุมาตรา (๓) เป็นเรื่องที่กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบ โดยไม่ใช่ผู้ตรวจการแผ่นดินเข้าไปสั่งการให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ เพราะหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะรัฐมนตรี การที่หน่วยงานของรัฐจะปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับแนวนโยบายและการจัดสรรงบประมาณของคณะรัฐมนตรี

(๒) วรรคสาม เป็นความมุ่งหมายที่จะแยกหน้าที่และอำนาจให้ชัดเจนเพื่อไม่ให้มีการทำงานซ้ำซ้อนระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ	ความมุ่งหมาย
<p>มาตรา ๒๓๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓๐ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามิกรณี ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง</p>	<p>กำหนดมาตรการให้ผู้ตรวจการแผ่นดินในการที่จะหาข้อยุติในประเด็นข้อกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๓๐</p>

คำอธิบายประกอบ

เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และในกรณีดำเนินการตามมาตรา ๒๓๐ แล้วเห็นว่ากรณีนั้น ๆ มีปัญหาว่าการใช้อำนาจนั้นเป็นไปตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ ก็ให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยได้เพื่อให้เกิดความชัดเจน ซึ่งเป็นบัญญัติที่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่เดิมกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามิกรณีที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นอำนาจพิเศษที่ไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ไม่ได้บัญญัติให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญได้โดยเอกเทศ หากแต่ให้มีอำนาจตามมาตรานี้เฉพาะเมื่อได้มีการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓๐ แล้ว พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือการกระทำของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใดไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือเป็นเพราะกฎหมายที่มีอยู่แล้วนั้นไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

ส่วนที่ ๔

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ความมุ่งหมาย

กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นองค์กรอิสระ ทำหน้าที่ตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐ ว่ามีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมหรือไม่ หากพบว่ามีพฤติกรรมเช่นว่านี้ก็ให้ไต่สวนและมีความเห็น หรือไต่สวนและวินิจฉัย เพื่อดำเนินการต่อไป นอกจากนี้ยังให้มีหน้าที่ตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ซึ่งรวมถึงคู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลนั้น ๆ ด้วย อันเป็นกลไกที่สำคัญในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ นอกจากนี้ ในกรณีมีการกล่าวหาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไม่สุจริต ได้กำหนดให้มีคณะผู้ไต่สวนอิสระทำหน้าที่ในการไต่สวนหาข้อเท็จจริง

^๖ บันทึกการประชุม และรายงานการประชุม (ชวเลข) คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๖๔ วันศุกร์ที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๙

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ	ความมุ่งหมาย
<p>มาตรา ๒๓๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา</p> <p>ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี</p> <p>(๒) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี</p> <p>(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี</p> <p>(๔) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์</p> <p>(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพ โดยประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อ และได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น</p> <p>(๖) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี</p>	<p>กำหนดองค์ประกอบ ที่มา และคุณสมบัติเฉพาะของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพิ่มเติมจากคุณสมบัติทั่วไปที่กำหนดไว้แล้วในมาตรา ๒๑๕ และมาตรา ๒๑๖</p>

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ	ความมุ่งหมาย
<p>(๗) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี</p> <p>การนับระยะเวลาตามวรรคสอง ให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา แล้วแต่กรณี</p>	

คำอธิบายประกอบ

(๑) วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดองค์ประกอบ ที่มา ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา^๓ ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้เพิ่มคุณสมบัติ หน้าที่ และอำนาจของคณะกรรมการให้สูงขึ้นกว่าที่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

(๒) วรรคสอง กำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หลากหลายสาขานั้น เพื่อต้องการให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญที่หลากหลายอันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตในด้านต่าง ๆ อีกทั้ง การกำหนดให้นักวิชาการหรือภาคเอกชนสามารถเข้ามาเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ เพื่อให้การทำหน้าที่มีประสิทธิภาพและมุมมองที่หลากหลายในการตรวจสอบการทุจริต^๔

นอกจากนี้ การกำหนดระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามที่บัญญัติใน (๑) - (๗) นั้น เพื่อเป็นหลักประกันว่าจะได้บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และความซื่อสัตย์สุจริตในตำแหน่งหน้าที่^๕

(๓) วรรคสอง มาตรา ๒๓๒ (๒) ประเด็นคุณสมบัติการรับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

๑) ผู้ที่ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า หมายความว่าผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงและระดับกรม ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ทางบริหาร โดยหมายรวมถึงผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเอกอัครราชทูตที่ทำหน้าที่หัวหน้าส่วนราชการในต่างประเทศด้วย แต่มิได้หมายรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งอื่นซึ่งแม้จะมีระดับตำแหน่งเทียบได้ระดับเดียวกับอธิบดี แต่มิได้เป็นผู้ทำหน้าที่หัวหน้าส่วนราชการนั้น

^๓ บันทึกการประชุม และรายงานการประชุม (ชวเลข) คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๒๕ วันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

^๔ บันทึกการประชุม และรายงานการประชุม (ชวเลข) คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๒๔ วันจันทร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ และครั้งที่ ๑๐๐ วันอังคารที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๙

^๕ บันทึกการประชุม และรายงานการประชุม (ชวเลข) คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑๐๐ วันอังคารที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๙

การที่กำหนดให้ต้องมีฐานะอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า เนื่องจากเป็นผู้บริหารที่มีอำนาจในการบริหารงาน บริหารบุคคล และบริหารงบประมาณ ดังนั้น การที่บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานใดจนเจริญก้าวหน้าเป็นหัวหน้าหน่วยงานนั้น ย่อมเป็นการสะสมประสบการณ์และสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรค รวมทั้งมีประสบการณ์ในวิธีการปฏิบัติงานมาแล้วจนครบถ้วน เมื่อรวมกับระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้นี้ ย่อมทำให้มั่นใจได้ว่าเป็นผู้บริหารที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ รวมทั้งเชื่อได้ว่าในเวลาใช้อำนาจในฐานะกรรมการขององค์กรอิสระแล้ว จะทำให้คำนึงถึงปัจจัยต่างๆรอบด้านอันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่กรรมการในองค์กรอิสระ

๒) สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากไม่มีฐานะเทียบเท่าส่วนราชการในระดับกรม ตำแหน่งผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงไม่จัดอยู่ในฐานะผู้บริหารของส่วนราชการระดับกรม เว้นแต่ตำแหน่งปลัดกรุงเทพมหานครนั้น ถือว่าเป็นตำแหน่งทางบริหารที่เป็นโครงสร้างประจำเทียบเท่าส่วนราชการระดับกรม

๓) กรณีตามมาตรา ๒๓๒ (๒) การนับระยะเวลาดำรงตำแหน่งไม่จำเป็นต้องดำรงตำแหน่งต่อเนื่องกันไม่น้อยกว่าห้าปี แต่สามารถนับระยะเวลาต่อเนื่องรวมกันได้

(๔) วรรคสอง มาตรา ๒๓๒ (๔) ประเด็นการดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์

๑) ความว่า “ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย” หมายถึง ศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่งต้องได้รับการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งเฉพาะบุคคลที่มีผลงานผ่านเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดเท่านั้น มิได้หมายรวมถึงตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ศาสตราภิธาน หรือกิตติยาจารย์ หรือถ้อยคำที่เรียกเป็นอื่นซึ่งเป็นการพิจารณายกย่องบุคคลตามกฎหมายเฉพาะของแต่ละสถาบันการศึกษา ทั้งนี้ การที่กำหนดคุณสมบัติทางวิชาการสูงถึงระดับศาสตราจารย์ เนื่องจากการที่จะดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ได้นั้น บุคคลนั้นย่อมมีการศึกษากว้างขวางลึกซึ้ง คิดค้น วิจัยทางวิชาการ จนมีผลงานเป็นที่ยอมรับมากกว่านักวิชาการทั่วไป ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ สั่งสมประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่กรรมการในองค์กรอิสระ

๒) ความหมายของการมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ มิได้หมายถึงเพียงการที่บุคคลดังกล่าวยังคงแสดงความรู้ความสามารถทางวิชาการในสาขาที่เคยได้รับตำแหน่งทางวิชาการโดยเฉพาะ การผลิตงานเขียนตำรา งานวิจัย หรือบทความ แต่ยังเป็นคุณสมบัติของบุคคลที่ยังดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในทางวิชาการสาขานั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น ยังคงปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์หรือเป็นวิทยากรบรรยายในสาขาที่เคยได้รับตำแหน่งทางวิชาการในงานสัมมนาทางวิชาการต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ หรือผลงานวิชาการที่เคยสร้างสรรค์มานั้นยังได้รับการยอมรับ ตีพิมพ์ หรืออ้างอิงอยู่อย่างสม่ำเสมอ

(๕) วรรคสอง มาตรา ๒๓๒ (๕) ผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพ หมายถึง ผู้เป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพ เช่น

- ๑) แพทยสภา ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕
- ๒) สภาเภสัชกรรม ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเภสัชกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗
- ๓) สภาเทคนิคการแพทย์ ตามพระราชบัญญัติเทคนิคการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๗
- ๔) ทันตแพทยสภา ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗
- ๕) สัตวแพทยสภา ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๕
- ๖) สภาการพยาบาล ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.

๒๕๒๘

- ๗) สภากายภาพบำบัด ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพกายภาพบำบัด พ.ศ. ๒๕๔๗
- ๘) สภาการแพทย์แผนไทย ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๖
- ๙) สภาการสาธารณสุขชุมชน ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน พ.ศ.

๒๕๕๖

- ๑๐) สภาวิศวกร ตามพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. ๒๕๔๒
- ๑๑) สภาสถาปนิก ตามพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. ๒๕๔๓
- ๑๒) สภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพ

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๕๑

- ๑๓) ครูสภา ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖
- ๑๔) สภานายความ ตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘
- ๑๕) สภาวิชาชีพบัญชี ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗
- ๑๖) สภาประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ.

๒๕๕๖

อย่างไรก็ดี จะต้องคำนึงด้วยว่าคุณสมบัติในวิชาชีพนั้นจะต้องเป็นประโยชน์ต่อการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตตามวรรคสองด้วย

(๗) วรรคสอง มาตรา ๒๓๒ (๗) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีประสบการณ์ และมีความรู้ หลากหลายนำมารวมกันเพื่อให้มีคุณสมบัติเข้ารับการสรรหาได้

(๘) วรรคสาม ในการกำหนดเรื่องการนับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ให้นับระยะเวลา โดยให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจน

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ	ความมุ่งหมาย
<p>มาตรา ๒๓๓๓ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>ในระหว่างที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงห้าคน</p>	<p>กำหนดวาระในการดำรงตำแหน่งของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และกำหนดองค์ประกอบในการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างที่มีกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ</p>

คำอธิบายประกอบ

เป็นบทบัญญัติที่กำหนดถึงวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยกำหนดให้มีวาระ ๗ ปี และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์เดียวกับวาระการดำรงตำแหน่งขององค์กรอิสระอื่น อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.ต้องหยุดชะงักลงในกรณีที่กรรมการบางคนพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ จึงบัญญัติให้กรรมการที่เหลือปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่กรรมการที่เหลือจะต้องมีไม่น้อยกว่าห้าคน

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ	ความมุ่งหมาย
<p>มาตรา ๒๓๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ใ้ส่วนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(๒) ใ้ส่วนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(๓) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(๔) หน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่จะต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม ในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มีใช่เป็นความผิดร้ายแรง หรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับ</p>	<p>กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม</p>

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ	ความมุ่งหมาย
หรือกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยธุรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้	

คำอธิบายประกอบ

(๑) เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ไม่ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจเรื่องการถอดถอนบุคคลออกไปแล้ว เพราะกลไกในการถอดถอนเป็นกลไกทางการเมืองซึ่งยากที่จะเป็นไปตามเหตุและปัจจัยต่างๆ รัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงได้ปรับเปลี่ยนวิธีการให้บุคคลพ้นจากตำแหน่งโดยกระบวนการทางศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลรัฐธรรมนูญ โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ริเริ่มดำเนินการที่จะเอาบุคคลเหล่านั้นออกโดยศาลเป็นผู้พิจารณา

(๒) ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญ เช่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบและมีความเห็นเพื่อเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจวินิจฉัยกลุ่มบุคคลระดับนั้น

(๓) หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่เป็นส่วนสำคัญมี ๓ เรื่อง คือ

(๓.๑) การตรวจสอบและทำความเห็นสำหรับกรณีที่บุคคลที่ดำรงตำแหน่งสำคัญเช่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๓.๒) การตรวจสอบและวินิจฉัยสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในความผิดร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(๓.๓) การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสำคัญและเจ้าหน้าที่ของรัฐรวมทั้งคู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าวด้วย

นอกจากนั้นเพื่อให้คณะกรรมการป.ป.ช.ทำงานในเชิงรุก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพสูง จึงได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางในการที่จะทำให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม ขณะเดียวกันให้สามารถมอบอำนาจให้หน่วยงานอื่นที่

เกี่ยวข้องไปดำเนินการแทนในบางเรื่องบางระดับได้เพื่อให้เกิดความรวดเร็วมากขึ้น เพราะเป็นเจตนาของ
รัฐธรรมนูญที่ต้องการให้มีการตรวจสอบการทุจริตเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ในกรณีที่
คณะกรรมการป.ป.ช.ทำไม่ทันจะต้องส่งให้หน่วยงานอื่นทำแทน